

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МОТИВУВАННЯ ТА ЛІДЕРСТВО

підготовки магістра
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D7 Торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та
організація бізнесу

Силабус нормативного освітнього компонента МОТИВУВАННЯ ТА ЛІДЕРСТВО
підготовки магістра з підприємництва та торгівлі, галузі знань D Бізнес,
адміністрування та право спеціальності D7 Торгівля, за освітньою програмою
Підприємництво, торгівля та організація бізнесу

Розробник: Безпарточний М.Г., професор кафедри маркетингу, доктор
економічних наук, професор

Погоджено:

Гарант ОП Підприємництво, торгівля
та організація бізнесу

Людмила ШОСТАК

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
маркетингу**

протокол № 1 від 28.08.2025

Завідувач кафедри

Тетяна САК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право D7 Торгівля Підприємництво та торгівля	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1 (2024-2025 н.р.)
ІНДЗ: немає		Семестр 1й
		Лекції 16 год.
	Практичні (семінарські) 18 год.	
	Самостійна робота 50 год.	
Мова навчання	Підприємництво, торгівля та організація бізнесу Другий (магістерський) рівень	Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
		Українська
Сторінка курсу в Teams		Мотивування та лідерство Загальне Microsoft Teams

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ: Безпарточний Максим Григорович

Науковий ступінь: доктор економічних наук,

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри маркетингу

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Мотивування та лідерство» належить до нормативних, спрямований на формування фахових компетенцій майбутніх фахівців в економічній сфері щодо мотивації персоналу та практичних аспектів лідерства. Особлива увага приділяється вибору форм та методів мотивування персоналу з метою підвищення ефективності праці працівників, а також розвитку управлінської компетентності через розуміння походження лідерства та розвиток практичних навичок лідерства.

2. Пререквізити: освітній компонент Мотивування та лідерство викладається в 1-му семестрі, за своїм змістом є вступним для подальшого вивчення низки базових освітніх компонент. **Постреквізити:** ОК Наукова комунікація іноземною мовою, Виробнича практика на підприємницьких та торговельних структурах.

3. Мета і завдання освітнього компонента. **Мета** вивчення освітнього компонента – формування системи теоретичних і прикладних знань щодо мотивації персоналу матеріальними, трудовими та статусними засобами, а також розвиток уявлень щодо феномену лідерства, його типології, інструментів лідерства в різних сферах діяльності.

Основними **завданнями** освітнього компонента є:

- вивчення теорії та світового досвіду мотивації персоналу;
- набуття навичок і вмінь самостійно аналізувати стан мотивації персоналу підприємства;
- набуття навичок щодо розробки та обґрунтування рекомендацій підвищення ефективності системи мотивації персоналу підприємства;
- вивчення теорій походження лідерства;
- знання принципів і закономірностей емоційного лідерства;
- вміння застосовувати різноманітні стилі лідерства у відповідній ситуації;

- розуміння фізіологічних витоків та психологічних проявів харизматичного лідерства.

3. Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій що характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Результати навчання

РН 3. Розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бал
Змістовий модуль 1. Теоретичні та прикладні основи мотивування						
Тема 1. Сучасне розуміння мотивації як процесу	7	1	1	5	-	ФО (4), К (4), Р (2) / 10
Тема 2. Змістові теорії мотивації	8	1	2	5	-	ФО (4), Т (4), Р (2) / 10
Тема 3. Процесуальні теорії мотивації	8	1	1	5	1	ФО (4), Т (4), Р (2) / 10
Тема 4. Матеріальна, трудова і статусна мотивація праці	9	1	2	5	1	ФО (4), Т (4), Р (2) / 10
Тема 5. Методи нематеріальної мотивації	10	2	2	5	1	Т (4), К/Д (4), Р (2) / 10
Разом за модулем 1	42	6	8	25	3	50
Змістовий модуль 2. Теорія та практика формування лідера						
Тема 6. Вступ до теорії і практики формування лідера	9	2	2	5	-	ФО (4), Т (4), Р (2) / 10
Тема 7. Теорії походження лідерства	10	2	2	5	1	ФО (4), Т (4), Р (2) / 10
Тема 8. Харизматичне лідерство	10	2	2	5	1	Т (4), К/Д (4), Р (2) / 10
Тема 9. Резонансне лідерство	9	2	2	5	-	ФО (4), Т (4), Р (2) / 10
Тема 10. Сучасне лідерство	10	2	2	5	1	ФО (4), Д (4), Р (2) / 10
Разом за модулем 2	48	10	10	25	3	50
Види підсумкових робіт						Бал
Залік						100
Всього годин / Балів	90	16	18	50	6	100

**Форма контролю: фронтальне опитування (ФО), тести (Т), дискусія (Д), розгляд кейсів (К), реферат (Р).*

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

Самостійна робота здобувачів передбачає: підготовку до практичних занять, опрацювання рекомендованої наукової літератури, підготовку до заліку. Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни та повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Елементом самостійної роботи, що підлягає окремому оцінюванню є написання рефератів за тематикою ОК.

Тематика рефератів:

Поняття та значення мотивації в управлінській діяльності.
Основні теорії мотивації: порівняльний аналіз змістових і процесуальних теорій.
Сучасні підходи до формування системи мотивації персоналу.
Лідерство як фактор ефективного управління організацією.
Класифікація стилів лідерства та їх вплив на колектив.
Еволюція теорій лідерства: від харизматичного до трансформаційного лідера.
Роль емоційного інтелекту в лідерській діяльності.
Гендерні аспекти лідерства: міфи і реальність.
Мотивація праці в умовах цифрової трансформації підприємств.
Самотивація як ключ до особистісного розвитку лідера
Взаємозв'язок мотивації і корпоративної культури.
Методи нематеріального стимулювання працівників.
Лідерство в кризових умовах: виклики та підходи.
Роль лідера в управлінні змінами в організації.
Особливості мотивації різних вікових груп.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із науково-педагогічним працівником, який реалізує освітній процес.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі

Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проєктних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 року (<https://salo.li/6DB8307>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на два теоретичних питання (по 20 балів кожне) та розв'язку двох кейсів / задач – по 30 балів кожен). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань до заліку

1. Зміст мотиву та мотивації.
2. Стимулювання та винагорода.
3. Стадії мотивації.
4. Управлінські проблеми в контексті мотивації.
5. Теорія ієрархії потреб Маслоу.
6. Теорія Альдерфера.
7. Теорія двох факторів Герцберга.
8. Теорія набутих потреб Мак-Клелланда.
9. Узагальнення змістових теорій мотивації.
10. Теорія очікувань.
11. Теорія справедливості.
12. Концепція партисипативного (спільного) управління.
13. Модель Портера–Лоулера.
14. Використання теорій мотивації в менеджменті персоналу.
15. Поняття та основні положення матеріальної мотивації.
16. Диференціація доходів населення.
17. Трудова і статусна мотивація персоналу.
18. Ретроспектива та теорії нематеріальної мотивації.

19. Планування кар'єри як чинник мотивації.
20. Гуманізація праці як нематеріальна мотивація трудової діяльності.
21. Сутність лідерства.
22. Особистісні якості, що забезпечують здатність до лідерства.
23. Навички лідера.
24. Теорії особистісних якостей.
25. Ситуативні теорії.
26. Атрибутивні теорії.
27. Сутність харизматичного лідерства.
28. Етичні прояви харизми.
29. Неетичний харизматичний лідер.
30. Розвиток харизми.
31. Сутність резонансного лідерства.
32. Резонансні (емоційні) стилі лідерства.
33. Дисонансні стилі лідерства.
34. Вимоги до лідерів у 21 ст.
35. Розвиток особистості сучасного лідера.
36. Соціальний феномен лідерства.
- 37.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент: підручник. К. : КПІ, 2021. 194 с.
2. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
3. Рейкін В. С. Мотивування та лідерство. Конспект лекцій для студентів 1 курсу підготовки магістра спеціальностей 051 Економіка, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Луцьк :

Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 89 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21249>

4. Рейкін В. С. Мотивування та лідерство : методичні вказівки до практичних занять для студентів 1 курсу підготовки магістра спеціальностей 051 Економіка, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 46 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21250>

5. Daniel Pittino. The Concise Leadership Textbook: Essential Knowledge and Skills for Developing Yourself as a Leader. Econcise, 2022. P. 163.

Додаткова

6. Буняк Н. Мотивування персоналу в системі менеджменту сучасного підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. №55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-87>

7. Заставнюк Л. Мотивація персоналу як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. №45. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-54>.

8. Рейкін В. С. Феномен харизматичного лідерства: домінанти та дискусійні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-62>

9. Тимошенко В. Лідерство в умовах суспільних трансформацій. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-92>

10. Reikin V. Features of Intangible Motivation of Organization Staff. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. № 4. С. 79-85. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-04-79-85>.

Інтернет-ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
3. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Кодекс законів про працю України. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>